GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 18. *Sâmbătă, 24 Ianuariu (5 Februariu.)* **1887.**

Brașovŭ, 23 Ianuariu 1887.

Asigurările ce le dau tóte guvernele europene, că voescŭ pace, și speranțele ce încă totŭ se mai audŭ esprimându-se în unele parlamente, că se va puté susținé pacea, nu mai au nicĭ o valóre. Organulŭ cancelarului Bismarck le consideră ca vorbe deșerte și nu se póte opri d'a lua în ironiă declarațiunile făcute în ḍilele acestea de ministrulŭ președinte ungarŭ în camera deputațilorŭ, dândŭ a se'nțelege, că cei din Pesta și din Viena se nutrescŭ cu ilusiunĭ, décă totŭ mai credŭ în susținerea păcii.

Și într'adevĕrŭ că pe ḍi ce merge se'nmulțescŭ semnele unui fórte apropiatŭ periculŭ. Situațiunea europeană e atâtŭ de încordată, încât omulŭ trebue, vrêndŭ nevrêndŭ, sĕ aștepte în fiăcare momentŭ a vedé deslănțuindu-se tóte furiile rĕsboiului, ce amenință întréga Europă.

Pregătirile de rĕsboiu ce se facŭ de tóte statele cu ne mai pomenită grabă, cheltuelile enorme ce le pretindŭ aceste pregătirĭ, greutatea dărilorŭ ce apasă popórele din causa acésta, stagnarea afacerilorŭ comerciale, miseria ce se întinde cu pașĭ repeḍĭ, neputința guvernelorŭ d'a lucra pentru bunăstarea internă a popórelorŭ — afară de patria nóstră, unde guvernulŭ nicĭ n'a visatŭ vr'odată sĕ'șĭ bată capulŭ cu așa ceva — fiindŭ tótă atențiunea lorŭ absorbită în afacerile esteriore, tóte acestea au adusŭ o stare de lucrurĭ ce nu mai e de suferitŭ și trebue limpeḍită odată, și după tóte indiciele numai cu armele se mai póte limpeḍi.

Ceea ce a mărită și mai multŭ îngrijirile și temerile de rĕsboiu, cu deosebire între Germania și Francia, este atitudinea pressei oficióse germane, care nu lasă sĕ trécă ḍi fără a amenința pe Francesĭ. Aceste amenințărĭ, care și-au luatŭ începutulŭ cu discursurile prințului Bismarck în Reichstag, n'au făcutŭ decâtŭ sĕ agraveze situațiunea, căcĭ după cum ne comunică telegramele din Paris opiniunea publică franceză devine totŭ mai amărîtă. Póte sĕ fiă vorbele cancelarului Bismarck și articulii rĕsboinicĭ ai pressei oficióse germane numai nisce manevre electorale, pentru ca sĕ obțină cancelarulŭ în noulŭ Reichstag o maioritate favorabilă proiectului militarŭ; dér nu se póte contesta, că ele au înăsprităŭ relațiunile dintre Francia și Germania, așa că aḍĭ au ajunsŭ la cuțitŭ.

Mai ḍilele trecute se vorbea de o notă ce avea de gândŭ sĕ o trimétă guvernulŭ germanŭ celui francezŭ, spre a'i cere lămurirĭ în privința înarmărilorŭ franceze. Nota nu s'a trimesŭ încă, dér în cercurile bine informate germane se susține, că nu s'a renunțatŭ la acestŭ planŭ și că nota póte fi încă adresată. Se pare însĕ că guvernulŭ francesŭ n'a așteptatŭ sĕ i se céră lămurirĭ, ci a gasitŭ cu cale sĕ céră elŭ lămurirĭ dela guvernulŭ germanŭ. O telegramă din Berlinŭ anunță, că ambasadorulŭ francesŭ Herbette ar fi însărcinatŭ de guvernulŭ sĕu sĕ céră importante deslușirĭ prințului Bismarck. Și anume, ambasadorulŭ francesŭ sĕ întrebe „cu tótă politeța“, cum au sĕ se'nțelégă acele vorbe ale lui Bismarck, „că actualului guvernŭ francezŭ i-ar puté urma altulŭ, care sĕ 'mpingă lucrurile la rĕsboiu“; totodată sĕ atragă atențiunea cancelarului asupra limbagiului plinŭ de ură ce-lŭ țină foile oficióse germane de sĕptĕmânĭ întregĭ contra Franciei și în specialŭ contra ministrului de rĕsboiu francesŭ Boulanger, deórece acestŭ limbagiu a iritatŭ poporulŭ francesŭ.

Décă relațiunile dintre Francia și Germania au ajunsŭ atâtŭ de încordate, încâtŭ sĕ'șĭ céră una alteia lămurirĭ, atuncĭ nimenea nu va puté ḍice că suntŭ nejustificate temerile de rĕsboiu. Cei din Berlinŭ negreșitŭ caută sĕ slăbéscă efectulŭ ce l'a produsŭ scirea de mai susŭ, ḍicêndŭ că ambasadorulŭ francezŭ Herbette, care a și avutŭ o întrevedere cu fiulŭ cancelarului, cu contele Herbert Bismarck, a fostŭ însărcinatŭ sĕ dea lămurirĭ liniștitóre despre intențiunile lui Boulanger. Pe cine sĕ credemŭ, căcĭ scirea îngrijitóre de mai susŭ se dă ca provenindŭ din isvorŭ necondiționatŭ demnŭ de credință? Nicĭ cei din Berlinŭ, nicĭ cei din Paris nu mai au curagiulŭ sĕ crédă în susținerea păcii. Intréga pressă parisiană și berlinesă consideră situațiunea ca fórte seriósă.

Dér nu numai din Vestŭ amenință furtuna. „Matin“ e informatŭ din Viena, că pregătirile militare ale Austro-Ungariei se facŭ la cererea Germaniei, care nu și-a pututŭ asigura deplinŭ neutralitatea Rusiei pentru casulŭ de rĕsboiu cu Francia. Acéstă stare de lucrurĭ datézá din Decemvre, când a fostŭ în Berlinŭ prințulŭ regentŭ alŭ Bavariei, ale cărui raporturĭ de înrudire cu casa domuitóre austro-ungară suntŭ cunoscute. „Journal des Débats“ ḍice, că starea raporturilorŭ dintre Francia și Germania oferă, ce e dreptŭ, ocasiunea, dér nu și motivulŭ d'a se pregăti Austro-Ungaria, alŭ cărei ochiu nu e îndreptatŭ spre Rinŭ, ci spre Dunărea de josŭ. Inarmările Germaniei au ca țintă pe Francesĭ, pe când ale Austro-Ungariei se facŭ în vederea unui conflictŭ cu Rusia.

Unŭ altŭ indiciu de seriositatea situațiunei și în Ostŭ este scirea ce ni s'a telegrafiatŭ aḍĭ din Viena, că convocarea delegațiunilorŭ e pusă în perspectivă pe ḍiua de 10 Martie și că Sâmbătă séu Duminecă se va publica decretulŭ, care interḍice esportulŭ cailorŭ.

In fața acestorŭ stărĭ de lucrurĭ, a dispărutŭ apróape cu totulŭ speranța, că se va puté limpeḍi situațiunea altfelŭ decâtŭ prin arme.

Invĕțămêntulŭ nostru mediu și superiorŭ,

în raportŭ cu necesitățile nóstre.

III.

Sĕ nu se crédă, că la noi nu s'ar fi pututŭ face mai multŭ în privința economiei din causa îmbucățirei pământului și a lipsei de capitalŭ. Ba se putea și sĕ póte face încă fórte multŭ și unde n'ar puté face singuraticii, acolo ar puté face asociațiunile.

Sĕ luămŭ de esemplu cele mai marĭ și mai renumite firme de semênțe din Austria și Germania, carĭ prin cultura și esportulŭ de semênțe suntŭ cunoscute aḍĭ în tótă lumea, și desfacŭ pe fiecare anŭ semênțe de milióne de mărcĭ; ele au începutŭ operațiunile lorŭ cu câteva ectare de pămêntŭ. Astfelŭ firma de semênțe de florĭ de grădină, frații Dippe din Quedlinburg, 'șĭ-a începutŭ operațiunile cu 12 hectare și aḍĭ după vr'o 30 anĭ, cultivă peste 2500 hectare, firma F. Knauer din Gröbers, renumită prin cultura semênții de sfeclă de zacharŭ și a altorŭ semênțe agricole și de grădină, a începutŭ cu 25 hectare, luate în arêndă; totŭ așa și cele mai multe și mai renumite firme de semênțe din Erfurt — carĭ aḍĭ e centrulŭ comerciului de semênțe — au începutŭ cu nisce areale fórte modeste.

In Germania unii grădinarĭ, de pe areale decâte 2—3 hectare au venite de sute de mii mărcĭ pe anŭ. Astfelŭ unŭ grădinarŭ dela Dresda espusese la Berlinŭ în anulŭ 1884 nu mai puținŭ de 25 000 esemplare, din o singură flóre, în tóte mărimile, varietățile și culorile și nuanțele cele mai fine.

Tocmai resultatele sciinței și mijlócelorŭ de cultură și comunicațiune ale timpului modernŭ au făcutŭ posibilă o împărțire a muncei și în agricultură, au făcutŭ posibilŭ, ca unele rasse de animale și plante, resultate din o lungă și bogată nutrițiune și îngrijire, sĕ dea unŭ folosŭ îndoitŭ și întreitŭ, decâtŭ cele ordinare, au făcutŭ posibilŭ ca agricultorii sĕ afle mai de folosŭ d'a cumpĕra și importa vitele și plantele de prăsilă din alte locurĭ și alte economii, unde suntŭ condițiunile mai favorabile și le potŭ da o mai bună îngrijire, decâtŭ a le produce ei înșișĭ. Tóte aceste însĕ pentru agricultorii noștri suntŭ lucrurĭ cu totulŭ necunoscute, întocmai ca și când s'ar fi petrecutŭ în epocele preistorice séu pe alte planete, deși și pe la noĭ se află în mai multe locurĭ unele condițiunĭ fórte favorabile.

Sĕ luămŭ d. es. Brașovulŭ. Scimŭ cu toții, că Românii din Scheiu suntŭ fórte bunĭ grădinarĭ și cultivatorĭ de pomĭ, ear cei dela Dîrste și Stupinĭ cultivă legumĭ și zarzavaturĭ fórte bune, scimŭ, că Brașovului grație situațiunei sale la frontiera Ardélului și României și a legăturei sale cu ambele țerĭ prin calea ferată, i e posibilŭ sĕ pórte unŭ comerciu bunicelŭ cu póme și strugurĭ în ambele țĕrĭ, d'asemenea scimŭ și vedemŭ cu toții, că atâtŭ la orașele din Ardealŭ câtŭ și la cele din România n'avemŭ de locŭ grădinarĭ de specialitate, ci numai câțiva străinĭ — din Boemia — din cismarĭ, birtașĭ etc. acum facŭ și pe grădinarulŭ, și adeseorĭ cu bunŭ succesŭ și deși prin urmare munca unorŭ grădinarĭ de specialitate, séu și numai cu ceva teoriă, s'ar plăti fórte bine, și deși cele mai multe grădinĭ și stupinĭ suntŭ aḍĭ în mânile Românilorŭ, ba chiar biserica Sf. Nicolae din Scheiu e proprietara unorŭ grădinĭ și stupinĭ frumóse — totușĭ până aḍĭ nicĭ eforia bisericei, și nicĭ cineva din numĕrosulŭ corpŭ profesoralŭ și învĕțătorescŭ dela gimnasiu și scólele centrale nu s'a gânditŭ la înființarea unei scóle de horticultură séu celŭ puținŭ la deschiderea unorŭ cursurĭ publice și gratuite de grădinăritŭ și pomicultură.

Totŭ așa și la Blasiu*), care este situatŭ în centrulŭ regiunei vinului, și deși atâtŭ metropolia câtŭ și diferitele institutiunĭ și fundațiunĭ de cultură, dispunŭ de moșii și podgorii marĭ, totușĭ până acum nu s'a făcutŭ nimicŭ pentru ridicarea și îmbunătățirea agriculturei și viticulturei române. Totŭ așa e și la gimnasiele din Beiușiu, Năsĕudŭ, Bradŭ, și la seminariile din Blasiu, Sibiiu, Gherla etc.

Deși însumĭ recunoscŭ și sciu apreția pe deplinŭ însemnătatea și valórea studiilorŭ clasice, și mi s'a oferitŭ destulă ocasiune sĕ facŭ comparațiă între absolvenții gimnasiilorŭ nóstre și ai celorŭ străine din Ardélŭ și între cei dela gimnasiile și liceele din România, Austria și Germania și prin urmare sĕ mĕ convingŭ despre partea lorŭ cea bună și cea rea, atâtŭ față cu cestiunile vieței practice, câtŭ și la studiile înalte — universitare — totușĭ nu potŭ aproba programa de aḍĭ a gimnasiilorŭ și seminariilorŭ nóstre, căcĭ ea e unilaterală, neglige apróре cu totulŭ tocmai partea esențială pentru noi, și, după cum resultă din cele înșirate păn'aci, ea nu corĕspunde de locŭ cu necesitățile și raporturile actuale ale națiunei române din Ardélŭ și Țéra Unguréscă!! Comparațiunea ce s'ar face între starea gimnasiilorŭ nóstre și ale altora, orĭ care ar fi ea, nu se potrivesce, e greșită, căcĭ altele suntŭ împrejurările și necesitățile acelorŭ popóre și institute, și altele ale nóstre, căcĭ în nicĭ unŭ statŭ și la nicĭ unŭ poporŭ nu vorŭ fi silițĭ peste 90% din studenții și absolvenții de gimnasii d'a nu se mai ocupa nicĭodată cu literatura ci a lua plugulŭ de córne, ca la noi.

Prin urmare aḍĭ, când puternicii ḍilei ne persecută pe tóte terenurile, când statulŭ ne esclude sistematicŭ din tóte posturile și funcțiunile sale, din justiță, administrăță, dela institutele sale de învĕțămêntŭ, dela calea ferată, poștă, telegrafe, finance etc. și cu escepțiunea puținelorŭ nóstre instituțiunĭ, suntemŭ avisațĭ numai și numai la agricultură.

Décă nu voimŭ sĕ perimŭ, ca poporŭ și națiune, datorĭ suntemŭ sĕ ținemŭ contŭ de împrejurările aceste și de sórtea și viitorulŭ celorŭ 90% din frecventanții institutelorŭ nóstre, și décă nu le putemŭ oferi satisfacțiunea morală și materială, și statulŭ nu voesce sĕ facă nimicŭ pentru ei, sĕ le ușurămŭ celŭ puținŭ lupta pentru esistență, dându-le arme potrivite pentru acésta. Și tocmai aci este terenulŭ, pe care amŭ puté noi lucra cu mai multŭ sporŭ, și secera triumfurile cele mai marĭ economice și politice.

*) Avemŭ informațiunĭ positive, că în seminarulŭ metropolitanŭ din Blasiu de câțiva anĭ încóce s'a introdusŭ prin actualulŭ metropolitŭ și studiulŭ economiei rurale, care li-se propune teologilorŭ cam 2 óre pe sĕptĕmână. De asemenea li-se propune 2 ore pe sĕptĕmână și higiena, Economia rurală se propune și la preparandia de acolo. — Red.

Pe când şoviniştii de adĭ, în fanatismulŭ lorŭ orbitŭ de pasiune, ne persecută şi escludŭ din tóte funcţiunile publice, şi pe când ei iau pe cismarii şi mĕsarii lorŭ dela sulă şi teslă, pentru a ni-i impune nouă ca fŏszolgabirĕi şi judecătorĭ, a-i face domnĭ, carĭ fluctuézá şi sĕ mlădie ca trestia de vêntŭ, noi sĕ ne aruncămŭ cât mai multŭ pe cele economice, sĕ ne creămŭ braţe şi forţe productive, din ómenii de carte, ómenĭ cu stare şi independenţĭ, din carĭ apoi la unŭ momentŭ datŭ, totdéuna poţĭ face domnĭ şi funcţionarĭ, sĕ ridicămŭ starea morală şi materială a poporului.

Pe când Ungurii umblă d'a pişa apa în piuă — după ăulturegyleturĭ şi fiascurĭ — ér averile lorŭ trecŭ cu sutele în mânile patrioţilorŭ de genulŭ nou — ale Jidanilorŭ — noi sĕ ne formămŭ industriaşĭ şi neguştorĭ câtŭ mai mulţĭ, şi agricultorĭ sdravenĭ, arêndaşĭ şi antreprenorĭ de moşii medii şi marĭ, şi în fine ómenĭ cu stare. proprietarĭ marĭ. Pe lângă cele 40, 60—100 jugĕre de pămêntŭ ce au unii din ţĕranii noştri mai cu stare, ajutoraţĭ de instituţele române de creditŭ potŭ lua în arêndă pe unŭ timpŭ mai lungŭ séu chiar cumpĕra complecse mai marĭ dela comune, bisericĭ, şcóle séu chiar şi din proprietatea mare, fostă odinióră nobilitară. Décă cele din urmă, în urma banchetelorŭ şi fiascurilorŭ celorŭ multe, şi aşa vinŭ la vêndare de le rĕmânŭ jidanilorŭ pe unŭ preţŭ ridiculŭ, óre de ce nu amŭ face şi noi concurenţă jidanilorŭ, şi nu amŭ consolida proprietatea mică şi amŭ d'a mai multă putere proprietăţii medii??

Tocmai lipsa de salare şi lefĭ ficse şi suficiente a preoţilorŭ şi învĕţătorilorŭ noştri, care i constrânge sĕ pórte şi economia de câmpŭ şi se muncéscă, alăturea cu ţĕranii, décă ea e unŭ rĕu fórte mare, conţine şi ceva bine, căcĭ preotulŭ şi învĕţătorulŭ. eşitŭ din sînulŭ poporului, nu se depărtéză de elŭ şi nu se instrăinéză formândŭ o classă deosebită, cum suntŭ d. e. preoţii românĭ din Bucovina, ci rĕmânŭ părtaşĭ la tóte suferinţele şi nevoile lui, îi face sĕ fie organele cele mai po trivite pentru ridicarea stării morale şi materiale a poporului, căcĭ întroducêndŭ preotulŭ, învĕţătorulŭ, notarulŭ o cultură raţionată, de sigurŭ îi vorŭ imita în curêndŭ şi ţĕranii.

Decĭ până vorŭ luci şi pentru noi timpurĭ mai senine şi vorŭ avé şi preoţii noştri unŭ venitŭ ficsŭ şi vomŭ fi în stare de a înfiinţa şi întreţinea unŭ numĕrŭ corĕspundĕtorŭ de şcóle speciale de agricultură, fără a schimba caracterulŭ gimnasiilorŭ nóstre de gimnasii clasice, séu a le transforma în şcóle reale orĭ speciale de agricultură, şi fără a le stirbi într'unŭ modŭ simţitorŭ cultura universală urmărită adĭ, totuşĭ se póte ţiné contŭ de împrejurările amintite mai susŭ, şi programa la gimnasii, şcolĭ preparandiale şi seminarii póte fi modificată şi complectată astfelŭ, ca sĕ corĕspundă pe deplinŭ trebuinţelorŭ nóstre.

Pregătirĭ militare în Germania.

Diarului »Kölnische Zeitung“ i se scrie din Maienţa, că administraţiunea militară germană nu lasă nicĭ unŭ mijlocŭ nefolositŭ spre a pregăti în timpŭ de pace tóte cele de lipsă pentru casulŭ unui rĕsboiu. Astfelŭ în ultimele sĕptĕmânĭ intendenţele diverselorŭ corpurĭ de armată au încheiatŭ cu mai mulţĭ comercianţĭ din Maienţa şi din împrejurime contracte pentru esecutarea de lucrărĭ şi furniturĭ, necesare la construirea de barace şi alte constructiunĭ de felulŭ acesta, pentru casulŭ unui rĕsboiu. Pentru termine scurte se dau preţurĭ marĭ. Ludwigs-Bahn din Hessa a luatŭ asupră'şĭ sarcina d'a întocmi repede o mare staţiune pentru aprovisionarea trupelorŭ la gara Bischofsheim, unde se încrucişează liniile din nord pela Francfortŭ şi din sud pela Aschaffenburg

Luptele Italienilorŭ cu Abisinienii.

In dilele trecute o telegramă nĭ-a comunicatŭ scirea, că între trupele italiene, care ocupă Massauahulŭ, şi între unŭ corpŭ de armată abisinianŭ a isbucnitŭ rĕsboiulŭ.

Amĕrunte despre luptele purtate până acum au sositŭ la Roma şi în şedinţa dela 1 Februariu a camerei deputaţilorŭ, ministrulŭ Depretis a cetitŭ următórea telegramă ce a trimis'o generalulŭ Gené din Massauah la 29 Ianuariu:

„Perim, 31 Ianuariu. La 24 Ianuariu, Ras Alulah (comandantulŭ trupelorŭ abisiniene. — Red.) părăsi Ghinda, tăbărî în sudostŭ de Saati, atăcă la 25 Ianuariu acéstă localitate şi după trei ore de luptă fù respinsŭ. Italienii au avutŭ 5 morţĭ şi 4 rănitĭ. Perderile abisiniene suntŭ necunoscute. La 26 Ianuariu, porniră trei companii italiane şi 50 neregulaţĭ din Monkullo, ca sĕ aprovisioneze Saati. Pe la calea jumĕtate, Italienii fură atacaţĭ şi după mai multe ore de luptă fù nimicită colóna (italiană). Deja 90 rănitĭ se află în spitalulŭ din Massauah. 'Mĭ reservŭ a trimite o listă precisă a morţilorŭ şi rănitilorŭ. Causa perderei este estinderea peste mĕsură de mare a liniei nóstre. Posturile din Saati, Wua şi Arafali le-amŭ chiămatŭ îndĕrĕtŭ, Se pare, că Ras Alulah, din causa grelelorŭ perderĭ şi numĕroşilorŭ rănitĭ, sĕ rentórcă la Ghinda, probabilŭ pentru ca sĕ'şĭ întăréscă trupele şi sĕ aştepte sosirea lui Negus (principelui) care se dice că se află în marşŭ înaintândŭ cu trupe.“

Acéstă depeşă a fostŭ ascultată cu seriositate şi linişte, şi imediatŭ se formă comisiunea spre a desbate creditulŭ cerutŭ de guvernŭ. Proiectulŭ de lege respectivŭ, pe care comisiunea l'a şi primitŭ în unanimitate s'a şi pusŭ în desbaterea camerei. Corpulŭ de espediţiune, care se echipéză, numără deocamdată 10,000 ómenĭ. Tóte corăbiile disponibile ale societăţii „Navigazione Generale“ se dirigéză la Neapole.

După ale depeşĭ ale generalului Gené, lupta celorŭ trei companii italiane cu Abisinienii, carĭ erau de 20 de orĭ mai numeroşĭ, a duratŭ optŭ ore. Impuşcăturile n'au fostŭ audite de celelalte trupe italiene, căcĭ lupta s'a datŭ la o depărtare de dece ore de marşŭ dela Massauah, prin urmare nu era cu putinţă sĕ fiă ajutată colóna.

După depeşĭ din isvorŭ englesŭ, perderile Abisinienilorŭ suntŭ enorme şi se urcă la şese mii (?) morţĭ şi rănitĭ. Se pare că oficerii au cădutŭ toţĭ. Lupta au perdut'o cei 450 de Italienĭ în ultimele două óre cu baioneta.

Italienii bănuescŭ, că Abisinienii suntŭ puşĭ de o putere străină, ca sĕ încurce pe Italienĭ în Africa.

Scirĭ militare.

Germania. Se anunţă că armata germană posede unŭ agentŭ nou explosivŭ, *roburita.* Se dice că proectilulŭ acesta are multŭ mai multă putere decâtŭ melinita. Nu se scie din ce se compune roburita, însĕ se scie că pentru esplosiă trebue o căldură mare şi intensă; nu produce flacăre, însĕ sgudue aerulŭ fórte tare.—„Gaulois“ dă următórele amĕnunte asupra armatei germane: E interesantŭ d'a şci câte dile trebue armatei germane d'a trece din starea de pace în starea de rĕsboiu. Din datele tabloului de mobilisare resultă că după 24 óre dela ordinulŭ telegraficŭ, tótă cavaleria se póte pune în marşŭ cu câte 140 cai celŭ puţinŭ, pentru fiăcare escadronŭ. Corpurile de armată vorŭ avé a cincea di o colónă de mobilisare şi vorŭ fi complecte a 13-a di. Garda, care primesce reserva din totŭ imperiulŭ, are nevoe de 7 dile pentru a mobilisa fracţiunile de luptătorĭ. Prin urmare a 13-a di séra, când trupele de campaniă vorŭ fi primitŭ tóte elementele de mobilisare, vorŭ da unŭ efectivŭ de aprópe 830,000 ómenĭ. După 20 dile, trupele de reservă vorŭ numĕra 436,000 ómenĭ, ceea ce face pentru armata de campaniă unŭ totalŭ de 1,226,000. In sfĕrşitŭ pe la a 20-a séu a 21 di armata din garnisóne va avea unŭ efectivŭ de 800,000 ómenĭ, ceea ce ar face unŭ totalŭ de mai multŭ de 2 milióne ómenĭ încorporaţĭ sub drapelulŭ germanŭ.

Italia. Se va publica încurêndŭ, spune „Italia Militare«, actulŭ ministerialŭ pentru adoptarea puscei Vetterli, transformată. Distribuţiunea nouei puscĭ cu repetiţiă s'a şi începutŭ pentru trupe. In cursulŭ acestui trimestru ele vorŭ fi tóte prevĕdute precum şi bersaglierii. In cursulŭ acestui anŭ se va da acéstă puşcă unei marĭ părţĭ a infanteriei de liniă şi armatei permanente.

Austro-Ungaria. Diarulŭ unguresců „Aradi Közlöny« comunică, că autoritatea militară a fortăreţei Aradului a comandatŭ 100,000 măjĭ metrice de făină, din care causă preţulŭ grânelorŭ s'a urcatŭ în Aradŭ cu 20 de cr. la maje.

România. Ministerulŭ de rĕsboiu românŭ a comandatŭ încă 40 de cuptóre transportabile pentru manutanţele armatei, astfelŭ că pe viitorŭ fiecare din cele 4 manutanţe va putea sĕ furniseze în timpŭ de 24 de óre peste 40,000 de raţiunĭ de pâne.—Arsenalulŭ armatei se va mări.— In Galaţĭ a sositŭ o mare cantitate de materialŭ pentru flotila română.—Planurile pentru fortificarea Bucurescilorŭ se vorŭ modifica, se dice, în modŭ radicalŭ. Căpitanulŭ Culcerŭ, distinsŭ oficerŭ de geniu, va pleca în Belgia sĕ studieze acéstă cestiune.—D-lŭ M. Kogălniceanu ca raportorŭ a depusŭ în cameră proiectulŭ de lege, prin care se dă ministerului de rĕsboiu 5 milióne francĭ pentru echipamentulŭ armatei.

Rusia. „Telegrafului“ din Bucurescĭ i se scrie din Chişinău (Basarabia), că acolo s'a primitŭ ordinŭ de a pregăti furagiu şi proviantŭ pentru armată în mare cantitate. Ordinulŭ e generalŭ pentru sudulŭ Rusiei şi intendenţa a încheiatŭ contracte cu Hersch Firstenberg pentru Basarabia, Leon Margulis pentru Ecaterinoslav, Abraam Grinberg pentru Crimea, Samoilo pentru Odesa, Zurovsky pentru Sevastopolŭ şi Nohim, Granat pentru Podolia. La Chişinău sosescŭ pentru primirea proviantului colonelii Holdstaub şi Ţibalsky.

SCIRILE DILEI.

„Pol. Korr.“ e informată din *Pesta,* că ministrulŭ de finanţe *Szapary* peste câteva sĕptĕmânĭ se va retrage dela postulŭ sĕu. „Pester Lloyd« dice că póte şi mai curêndŭ.

—x—

Direcţiunea căilorŭ ferate de statŭ ung. a încunosciinţatŭ camera comercială şi industrială din Braşovŭ, că pentru transporturĭ de carne de porcŭ próspĕtă, ce sĕ facŭ sub adresa »reuniunii pentru cumpĕrarea de carne“ a fabricanţilorŭ de salamŭ din Sibiiu, s'au acordatŭ la trimiterea de celŭ puţinŭ 1000 chilogr. şi pe lângă plata taxei de transportŭ următórea reducţiune de transportŭ la 100 chilogr. dela Aradŭ la Sibiiu 120 fl. 4 cr., dela Ciaba la Sibiiu 146 fl. 5 cr., dela Dobriţinŭ

FOILETONU.

Arta de a vorbi.

(Conferinţa prof. Ang. Demetrescu, ţinută la 11 Ianuariu 1887, la Atheneulŭ românŭ din Bucurescĭ.)

Două puterĭ, carĭ jócă unŭ rolŭ fórte însemnatŭ, putemŭ dice, carĭ conducŭ mai multŭ statele suntŭ: *cuvêntulŭ* şi *pressa.* Adĭ nu mai e singură sabia stăpâna noródelorŭ; elocuenţa şi pressa facŭ progrese marĭ. Statele, în carĭ aceştĭ duoi representanţĭ ai cugetărei suntŭ iubiţĭ, mergŭ înainte; cele în care suntŭ dispreţuiţĭ dau îndĕrĕtŭ, chiar décă poporulŭ e dotatŭ cu multe calităţĭ frumóse. Esemplu e Franţa şi Turcia. Şi despre cea de pe urmă povestesce o nostimă anecdotă dela 1857, când treceau emigranţĭ d'ai noştri prin Turcia. Unulŭ, arĕtându'şĭ paşaportulŭ, pe care era scrisŭ profesia de *diaristŭ,* puse în mirare pe Turculŭ, care ilŭ esamina, căcĭ nu pricepea ce va sĕ dică acésta. După ce emigratulŭ îi esplică, elŭ dise cu convingere: adecă *haimana-tacâm!*

Inainte de a întra în subiectŭ conferenţiarulŭ îşĭ pune întrebarea, décă *pressa* e puterea I-a séu a IV-a în statŭ? După constituţiă nu e de locŭ, căcĭ ea recunósce puterea judiciară, executivă şi legiuitóre. Dér în realitate, afirmă oratorulŭ, este cea dintâiu. Şi étă de ce: guvernele potŭ ţiné pieptŭ elocinţei, căcĭ caută sĕ alégă în camerĭ ómenĭ cu mai multe cătuşe la gură; în parlamente se cere óre-cum voinţa alegĕtorilorŭ şi asupra acestora se facŭ violenţe; în întrunirile publice nu potŭ vorbi toţĭ, căcĭ în unele ţĕrĭ rarŭ se găsescŭ sălĭ pentru întrunirĭ de acestea, apoi cei din Cameră au numai trei lunĭ de vorbă pe anŭ. Cu pressa însĕ nu e totŭ aşa: ea lucréză totŭ anulŭ; la dênsa póte sĕ ia parte orĭ ce omŭ — naturalŭ, fiindŭ în stare sĕ scrie — fără voia nimĕnui; în pressă nu e obligaţiă sĕ se ţină unŭ limbagiu strictŭ şi regulamentarŭ; în pressă poţĭ sĕ fi cât de lungŭ, poţĭ sĕ te servescĭ de orĭ-ce formă. In sfîrşitŭ, glasulŭ oratorului nu are putere decâtŭ asupra unei sălĭ, glasulŭ pressei asupra ţĕrei!

Printr'o comparaţiă între pressă şi elocuenţă, conferenţiarulŭ vine la subiectŭ. Prin ea spune că e mai lesne sĕ fi oratorŭ decâtŭ gazetarŭ — décă ai darŭ firescŭ, căcĭ oratorulŭ, dice d-sa, trăesce în lumea urechilorŭ şi a ochilorŭ, pe când gazetarulŭ în lumea reflecţiei, — dér oratorulŭ are şi desavantage căcĭ auditorulŭ ţine séma de defectele oratorului, dér de ale scriitorului nu. Tribuna e o scenă, discursulŭ unŭ spectacolŭ, oratorulŭ unŭ actorŭ. . . .

Discursulŭ e fiiulŭ libertăţei. Unde e libertate, e elocuenţă; unde nu este, nu. Când libertatea se ivesce, se ivesce şi elocuenţa; când libertatea piere, piere şi ea. Aşa s'a întêmplatŭ la Grecĭ, aşa la Romanĭ, aşa la alte popóre. Francesii, poporŭ cu mâncărime la limbă, n'au avutŭ elocuenţă până n'au avutŭ libertate; Englesii, din potrivă tăcuţĭ, au avutŭ oratorĭ marĭ înaintea tuturorŭ celorlalte popóre.

Patru lucrurĭ suntŭ carĭ constituescŭ în fiă-ce ţéră geniulŭ oratoricŭ: 1) caracterulŭ naţionalŭ; 2) geniulŭ limbei; 3) trebuinţele politico-sociale; 4) fisionomia oratorilorŭ şi ascultătorilorŭ.

1). Se înţelege că, décă unŭ poporŭ e tăcutŭ şi rece, oratorulŭ trebue sĕ se căsnéscă mai multŭ pentru a mişca. Din potrivă, décă e mobilŭ, atuncĭ lesne ilŭ înflacărĭ. Discursurile lungĭ nu placŭ unui asemenea auditorŭ, vrea sĕ iasă omulŭ din sală; décă n'are locŭ; vrea sĕ vorbéscă, şi décă n'are cu cine începe se sforăe.

2). Décă limba e inculta, aspră, nearmoniósă, n'ai trebuinţe sĕ cauţĭ multŭ la frase, ci sĕ facĭ figurĭ puternice de raţionare. Décă limba e musicală, urechea trebue sĕ fiă linguşită şi sufletulŭ plinŭ. Décă limba, pe lângă acésta, e şi cultă, atuncĭ se cere multŭ esercitiu ca sĕ poţĭ reuşi.

3) Sĕ se ţie sémă de împrejurărĭ. Altfelŭ trebuescŭ sĕ fiă discursurile într'o vreme de crisă, de revoluţiă, de primejdiă naţională şi alt-felŭ într'o stare normală a statului. Când suntŭ timpurĭ grele, discursulŭ se ridică şi auditorulŭ se face una cu elŭ; când suntŭ timpurĭ liniştite... atuncĭ întrebuinţarea mijlócelorŭ teatrale e ridiculă. Apoi, altfelŭ se vorbeşte în aerŭ liberŭ, alt-felŭ în Parlamentŭ, alt-felŭ la Ateneu, etc.

la Sibiiu 189 fl. 1 cr. Acestă favoră rĕmâne în vigóre până celŭ multŭ la finele lui Aprilie. Aceste transporturĭ se vorŭ face ca transporturĭ accelerate, fără a fi supuse terminelorŭ pentru transporturile accelerate.

—x—

D-lŭ *Dr. Albinŭ Popŭ* e numitŭ medicŭ superiorŭ în reservă la regim. de inf. 62. D-lŭ căpitanŭ cl. II. *Ilie Dordea* dela regim. de inf. 37 a trecutŭ în pensiune, cu domiciliulŭ în Pojorita, Ardealŭ.

—x—

D-lŭ *Eugen Jekelius*, secretarulŭ adjunctŭ alŭ camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ, e însărcinatŭ din partea direcţiunei museului comercialŭ a o representa pentru Braşovŭ, şi oricine voesce lămurirĭ în privinţa museului şi sĕ ia parte la elŭ, va primi informaţiunĭ dela numitulŭ. *Esposiţiunea permanentă* de produse din patriă are sĕ se deschidă deja în luna Maiu, aşa că aceia, carĭ au de gând sĕ ia parte la ea, sĕ facă la timpŭ paşii necesarĭ. Mai alesŭ se facŭ atente asociaţiunile industriale la deosebitulŭ favorŭ acordatŭ membrilorŭ lorŭ, că în casulŭ când o asociaţiune industrială întră ca atare în rĕndulŭ membrilorŭ museului şi depune taxa anuală de 10 fl., membrii asociaţiunei suntŭ scutiţĭ de plata taxei de membru. Cólele de anunţare se capĕtă dela representantulŭ museului comercialŭ. Representantulŭ e la disposiţia interesaţilorŭ în ḑilele de lucru regulatŭ în órele antemeridiane în biuroulŭ camerei comerciale şi industriale.

—x—

Procuratura din *Pesta* intentă în numele comisarului de drumurĭ Emerich Farkas *procesŭ de pressă* pentru calumniă contra economului Emerich Lukacsy din Jakohalm. Acesta numi în „Jaszbereny és Vidéke" pe Farkas hoţŭ de cai, care a fostŭ odată legatŭ şi arestatŭ.

—x—

In *Nemet-Bely*, comitatulŭ Baranya, murì preotulŭ Alexiu *Kubinyi*, lăsândŭ în urmă'i mare avere. In testamentŭ, pe lângă altele, destină 5 galbenĭ regelui ungarŭ în semnŭ de fidelitate, 5 galbenĭ episcopului din Cincĭ-Bisericĭ în semnŭ de stimă şi 5 galbenĭ proprietarului sĕu prinţulŭ Montenuovo in semnŭ de sinceră adoraţiune. Caracteristicŭ testamentŭ!

—x—

Poliţia din Viena a arestatŭ ḑilele trecute pe unŭ servitorŭ alŭ ambasadorului italianŭ Nigra, fiind denunţat că e »irredentistŭ«, Contele Nigra a protestatŭ şi servitorulŭ fù eliberatŭ imediatŭ. Portarulŭ casei, care făcuse denunţarea, va fi datŭ în judecată pentru calumniă, deórece se pare că din motive personale a vrutŭ sĕ nenorocéscă pe servitorŭ, care e din Triestŭ de nascere.

—x—

Sĕrata arangiată Marţa trecută de corpulŭ oficerilorŭ din garnisóna Braşovului, sub numirea de „Novitäten-abend", în sala hotelului Nr. 1, a avutŭ unŭ succesŭ strălucitŭ. O societate alésă din sînulŭ tuturorŭ naţionalităţilorŭ s'a întrunitŭ în numĕrŭ mare la acéstă frumósă petrecere. Inainte de dansŭ s'a ḑatŭ o producţiune musicală şi teatrală-comică, după o programă bine alcătuită. Dintre piesele esecutate amintimŭ pe cele esecutate cu multă dibăciă şi cu multŭ talentŭ comicŭ de d. locotenentŭ Sch.; cu deosebire succésă a fostŭ piesa »adunătorulŭ de rarităţĭ«, care a produsŭ multă hazŭ. Bine succesŭ a fostŭ şi dialogulŭ dela începutŭ, ér mare risŭ a produsŭ piesa din urmă comică la care au concursŭ mai mulţĭ d-nĭ oficerĭ: „Genovefa orĭ cerbóica ca doică". In ceea ce privesce musica, dirigentulŭ musicei militare d. Kraus s'a distinsŭ cu câteva piese nouĕ, între carĭ douĕ compuse de d-sa Romanţa: „Dämmerungstraum" şi unŭ putpuriu. Cu multă precisiune au esecutatŭ d-şórele I. şi A. Bauer. In fine notămŭ nemeritele variaţiunĭ comice cu fagotulŭ de „Eusebiu Blasius". După órele 11 finindu-se producţiunea a începutŭ danţulŭ, care a fostŭ fórte animatŭ şi a duratŭ până târḑiu după meḑulŭ nopţii.

—x—

Pentru provocare la duelŭ s'a pornitŭ la propunerea procuraturei din Pesta cercetare penală contra juristului Koloman Munkacsy, care voia sĕ aplaneze o afacere cu unŭ colegŭ în modŭ „cavalerescŭ".

—x—

Sinodulŭ României va fi convocatŭ în luna viitóre, ca sĕ esamineze proiectulŭ de lege întocmitŭ de ministerulŭ cultelorŭ pentru îmbunătăţirea sórtei clerului.

—x—

Mâne, Sâmbătă în 5 Februariu s. n. se va da *balulŭ Reuniunei femeilorŭ romano-catolice* în favórea fondului casei orfanilorŭ rom. cat. După pregătirile ce s'au făcutŭ se crede, că acestŭ balŭ va fi unulŭ din cele mai frumóse în acestŭ carnevalŭ. Bilete de intrare se află de vênḑare în magazinulŭ M. &. L. Laszlo.

—x—

D-lŭ *Dr. Asachi*, profesorŭ la facultatea de medicină din Bucuresci, a fostŭ numitŭ în sĕptĕmâna trecută *laureatŭ alŭ facultăţii de medicină din Parisŭ.*

Din dieta ungară.

In şedinţa dela 1 Februariu a camerei deputaţilorŭ, fiindŭ desbaterea specială a bugetului, la titlulŭ fondulŭ de disposiţiune 200,000 fl.", luà cuvêntulu şi d-lŭ deputatŭ

Vincenţiu *Babeşŭ*, avêndŭ convingerea, că fondulŭ de disposiţiune n'a adusŭ ţĕrii nicĭodată fructe bune. In România fostulŭ ministru de finanţe Sturza a redusŭ fondulŭ de disposiţiune la 60,000 francĭ, findcă — după cum i-a comunicatŭ oratorului—s'a convinsŭ, că tóte guvernele au comisŭ abusurĭ cu fondulŭ de disposiţiune.

Ce privesce fondulŭ nostru de disposiţiune, oratorulŭ amintesce că ministru-preşedinte a vorbitŭ în anulŭ trecutŭ de sobolĭ. Oratorulŭ n'a înţelesŭ atuncĭ pe ministru-preşedinte, dér de atuncĭ s'a convinsŭ, că fondulŭ de disposiţiune a creatŭ prin organele guvernului astfelŭ de sobolĭ, carĭ suntŭ întrebuinţaţĭ a duce în rătăcire poporulŭ. In modulŭ acesta se provócă o opiniune publică îndreptată contra naţionalităţilorŭ. Guvernulŭ încă n'a prinsŭ nicĭ unŭ sobolŭ, dér i-a succesŭ a aţiţa spiritele naţiunei unguresci, ameninţând'o că naţionalităţile vorŭ periclita statulŭ ungarŭ, décă nu se păstrézá tăcerea şi nu se plătesce. Acéstă tactică înfluinţézá chiar coróna. E multŭ de când naţionalităţile s'au adresatŭ corónei pentru considerarea gravaminelorŭ lorŭ; sub regimulŭ lui Koloman Tisza naţionalităţile au făcutŭ esperienţa, că pe acéstă cale nu află ele nicĭ o sanare.

Oratorulŭ istorisesce, că nu de multŭ, după mórtea unui fişpanŭ, au venitŭ la ivélă acte, în care se susţine despre oratorŭ, că drumulŭ sĕu la Bucuresci şi de acolo îndĕrĕtŭ îlŭ face totdéuna prin Sibiu, că duce scirĭ la Bucuresci şi de acolo aduce instrucţiunĭ pentru metropolitulŭ românŭ. Faţă cu acésta observă oratorulŭ, că dênsulŭ nicĭodată nu călĕtoresce în România prin Ardélŭ. Oratorulŭ l'a trasŭ pe autorulŭ acelorŭ minciunĭ ad audiendum verbum, ér acesta a rĕspunsŭ, că pentru aceste rapórte fişpanulŭ i-a pusŭ în vedere o bună remunerare. Elŭ ca omŭ săracŭ a făcutŭ ce i s'a cerutŭ şi pentru acésta a primitŭ 400 fl. (Ilaritate). Nu suntŭ aştia sobolĭ? Maioritatea de sigurŭ crede aci totŭ ce aduce înainte guvernulŭ contra naţionalităţilorŭ, şi totuşĭ aceste lucrurĭ n'au nicĭ o basă. Oratorulŭ ar primi cu mulţămită sĕ'lŭ lase ministru-preşedinte a'şĭ arunca ochii asupra însemnărilorŭ despre întrebuinţarea fondului de disposiţiune. (Viuă ilaritate.) Ministrulŭ instrucţiunei 'şĭ-a creatŭ din fondulŭ destinatŭ pentru biserica gr. or. unŭ fondŭ de disposiţiune de 20,000 fl. Décă ministrulŭ ar sci, ce felŭ de ómenĭ suntŭ aceia pe carĭ îi subvenţionézá elŭ din acestŭ fondŭ, de sigurŭ ar înceta a sprijini pe acei ómenĭ. Oratorulŭ crede a-şĭ împlini o datoriă patriotică, décă votézá contra fondului de disposiţiune.

Ministru-preşedinte *Tisza* declară, că nicĭ acum, nicĭ altădată nu va satisface dorinţei deputatului Babeşŭ d'a se uita în socotelile fondului de disposiţiune. (Ilaritate, aprobărĭ.) Pentru aceea trebue sĕ întrebe pe deputatulŭ Babeşŭ, că óre posede vr'o garanţiă despre aceea, că acela care — cum susţine dênsulŭ — a istorisitŭ altuia neadevĕrurĭ, dênsului i-a spusŭ necondiţionatŭ adevĕrulŭ? (Ilaritate.) D-lŭ deputatŭ póte fi asiguratŭ, că d. ministru alŭ instrucţiunei de sigurŭ cere lămurirĭ dela aceia, pe carĭ trebue sĕ-i întrebe. D-lŭ deputatŭ sĕ nu considere ca ofensă, décă asupra ministrului a avutŭ unŭ efectŭ fórte liniştitorŭ împrejurarea, că Babeşŭ nu e mulţămitŭ cu aceea, că ministrulŭ cultelorŭ a împărţitŭ ajutórele. (Aplause'n drépta.)

Se putea unŭ rĕspunsŭ mai secŭ şi o bucuriă mamelucéscă mai mare?

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

VIENA, 4 Februariu. — Scirea fóiei „N. fr. Presse": **Intrunirea delegaţiunilorŭ s'a luatŭ în perspectivă pe ḑiua de 10 Martie. Decretulŭ pentru oprirea esportului de cai se va publica Sâmbătă orĭ Duminecă.**

ROMA, 4 Februariu. — In timpulŭ şedinţei camerei a fostŭ la muntele Centurio o manifestaţiune. Oştirea a trebuitŭ sĕ ţină liberă trecerea. — In cameră pledară mai toţĭ oratorii pentru pedepsirea Abisinienilorŭ, votară creditulŭ, guvernulŭ puse cestiunea de încredere, după care s'a închisŭ desbaterea.

BUCURESCI, 4 Februariu. — *Camera a votatŭ unanimŭ creditulŭ de cincĭ milióne pentru completarea înarmărilorŭ.*

DIVERSE.

Imblânḑitŭ. — Inainte cu şése anĭ căpĕtă tênĕrulŭ lordŭ Doneraile, dela amiculŭ sĕu ducele de Edinburg, unŭ pui de vulpe ca darŭ. Vulpea fù dresată ca şi unŭ câne, urma stăpânului orĭ şi unde, aporta etc. In 24 Ianuariu se duse lordulŭ Doneraile cu vulpea în saniă la preumblare, deodată sări vulpea în susŭ şi-lŭ muşcă prin grósa mănuşe până la osŭ. După aceea se aruncă asupra visitiului causându-i şi acestuia mai multe rănĭ. Vulpea muri după câteva momente şi la secţare se dovedi, că fusese turbată. Lordulŭ Doneraile şi visitiulŭ sĕu s'au dusŭ la Parisŭ, deórece Pasteur a declaratŭ, la rugarea lordului făcută pe cale telegrafică, că nu se póte duce cu nicĭ unŭ preţŭ în castelulŭ Doneraile ca sĕ'l cureze.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

4) Profesia, care dispune mai multŭ la oratoriă, e advocatura. Advocaţii se vorŭ putea împărţi dintr'unŭ punctŭ de vedere în: a) oratorĭ cu imaginaţiă, carĭ facŭ efectŭ prin metafore, dér carĭ în genere facŭ abusŭ şi.. o scrîntescŭ; b) oratorĭ logicĭ, carĭ ar trebui sĕ fiă abundanţĭ nu concişĭ şi carĭ mai totdéuna, vrêndŭ sĕ fiă scurţĭ şi cuprinḑĕtorĭ, devinŭ obscurĭ; c) oratorĭ maliţioşĭ, carĭ caută sĕ împungă prin alusii, ce potŭ fi fine, şi atuncĭ placŭ ascultătorilorŭ, séu grosolane şi atuncĭ nu placŭ.

O altă împărţire ar fi în: economiştĭ, juriştĭ, specialiştĭ, regulamentarĭ, fraseologĭ, generalisatorĭ şi întrerupĕtorĭ. a). Oratorii economiştĭ suntŭ de mai multe soiurĭ: unii, de pildă, sciu sĕ 'ţĭ grupeze cifrele aşa încâtŭ sĕ credĭ că este în excedentŭ, când eştĭ în deficitŭ; alţii, când este vorba de drumurĭ de fierŭ, tragŭ cu buretele peste vre-unŭ oraşŭ mare, ca sĕ viă linia pe la moşia lorŭ; alţii cerŭ mărirea impositelorŭ funciare, fiindcă ei n'au nicĭ unŭ petecŭ de pămêntŭ. b). Oratorii juriştĭ credŭ în tóte că dreptulŭ civilŭ e mai presusŭ ca dreptulŭ politicŭ şi rĕmânŭ totŭ cu litera mórtă. c). Oratorii specialiştĭ spunŭ totdéuna ideĭ sănĕtóse,— căcĭ nu vorbescŭ decâtŭ în materii în carĭ se pricepŭ—dér pierdŭ, pentru că întrebuinţézá prea mulţĭ termenĭ tehnicĭ. d). Oratorii guvernamentalĭ suntŭ în stare sĕ vorbéscă césurĭ pentru călcarea unui micŭ articolŭ din regulamentŭ. e). Oratorii fraseologĭ se ocupă numai de forma fraselorŭ. f). Oratorii generalisatorĭ iau principii şi conclusii de prin cărţĭ fără sĕ ţiă sémă décă se potrivescŭ séu nu cu cestiile. g). Oratorii întrerupătorĭ suntŭ de douĕ felurĭ: carĭ vorbescŭ şi carĭ nu vorbescŭ. Ceĭ carĭ vorbescŭ facŭ sgomotŭ mare; imită pe tóte dobitócele prin strigătele lorŭ; au predilecţiă pentru monosilabe: A! O! Da! Nu!

h) Ceĭ carĭ nu vorbescŭ au argumentele cele mai convingĕtóre. In unele parlamente scaunele suntŭ ţintuite. Acestŭ felŭ de oratorĭ însĕ nu suntŭ deşĭ în Camere, suntŭ pe strade...

Unŭ lucru care póte sĕ ridice séu sĕ scadă pe unŭ oratorŭ ar fi aprecierea ḑiarelorŭ, dér unŭ acelaşĭ discursŭ îlŭ veḑĭ judecatŭ într'unŭ chipŭ de gazete oposiţioniste şi cu totulŭ contrarŭ de gazete d'ale guvernului, încâtŭ te întrebĭ: unde e adevĕrulŭ?

Apoi trece la elocuenţa miniştrilorŭ. Primulŭ ministru trebue sĕ se ţie în regiunile înalte, sĕ vorbéscă rareorĭ, sĕ nu se amestece decâtŭ în afacerile marĭ.

Ministrulŭ de esterne trebue sĕ fie totdéuna obscurŭ, sĕ nu vorbéscă multŭ, ba încă nicĭ câtŭ trebuie, sĕ fie cu ochii în patru, căcĭ prin tribune suntŭ ambasadorii puterilorŭ streine.

Ministrulŭ de justiţiă sĕ fie lucidŭ şi seninŭ, sĕ nu se aprindă nicĭodată..

Ministrulŭ de instrucţiă trebue sĕ vorbéscă corectŭ, sĕ nu insulte pe aceia, în capulŭ cărora se află.

Ministrulŭ de interne trebue sĕ se feréscă de cele ce se facŭ de obiceiu, ca... plătirea delatorilorŭ ca sĕ calomnieze. etc.

Dintre tóte elocuenţele, cele mai la ordinea ḑilei suntŭ: cea parlamentară şi cea în aerŭ liberŭ.

Elocuenţa parlamentară nu e împodobită cum e cea academică, ba e bruscă, chiar brutală, dér are o limită: regulamentulŭ.

Elocuenţa de întrunirĭ publice séu de aerŭ liberŭ nu cunósce nicĭ o margine.

Felulŭ ântêiu se cere în timpurĭ mai liniştite, felulŭ alŭ doilea în timpurĭ de criză.

Ca esemplu de aşa oratorĭ, conferenţiarulŭ ia dela Englesĭ pentru ântêia pe *Macaulay*, din care citesce o bucată de discursŭ precum şi o bucată din o istoriă a lui în care cade fără voiă în elocuenţă; ér pentru a doua pe *O'Connell*, furtunosulŭ oratorŭ irlandesŭ, din care érăşĭ citesce o bucată plină de o fórte mare energiă.

Conferenţiarulŭ încheiă ḑicêndŭ, că pentru ţéra nóstră e de preferitŭ genulŭ lui Macaulay, decâtŭ alŭ lui O'Connell, pentru că noi trebue sĕ mergemŭ pe o cale de progresŭ evoluţionistŭ. nu revoluţionarŭ...

(„România«) *Gheorghe dela Plevnă.*

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Februariu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	94 40
Rentă de hârtiă 5%	85 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	103.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.20
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 20
Bonurĭ rurale transilvane	103 20
Bonurĭ croato-slavone	103 20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	118.75
Renta de hârtiă austriacă	75.65
Renta de arg. austr.	80 50
Renta de aurŭ austr.	109 20
Losurile din 1860	133.50
Acțiunile băncei austro-ungare	864 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.25
Act. băncei de creditŭ austr.	282.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.—
Napoleon-d'orĭ	10.07
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.15
Londra 10 Livres sterlinge	127.60

Cursulu pieței Brașovŭ

din 4 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vênd.	8.48
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10.15	»	10 17
Lire turcescĭ	»	11.42	»	11.45
Imperialĭ	»	10.42	»	10.46
Galbenĭ	»	6 04	»	6.08
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei"

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arĕtându-se și posta ultimă.

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ șése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ șése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	·
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	--
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic.	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	--
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—.
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- .
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ